

OLGU SUNUMLARI / CASE REPORTS

TEKRARLAYAN BRAKİYAL ARTER EMBOLİZASYONUNA YOL AÇAN SUBKLAVYAN ARTER ANEVİRİZMASI

SUBCLAVIAN ARTERY ANEURYSYM CAUSING THE RECURRENT BRACHIAL ARTERY EMBOLIZATION

Kadir DURGUT, Yüksel DEREL, Atilla ORHAN, Mehmet İfİK, Niyazi GÖRMÜfi, Tahir YÜKSEK
Selçuk Üniversitesi Meram Tıp Fakültesi, Kalp Damar Cerrahisi Anabilim Dalı, Konya

Özet

Üst ekstremitelerde periferik arter anevrizmaları alt ekstremitelere oranla daha az görülür. En sık etkilenen arterler subklavyan, aksiller ve brakial arter; daha nadiren de radial ve ulnar arterlerdir. Subklavyan arter anevrizmaları en sık poststenotik dilatasyon ve aterosklerozla bağlantılıdır. İlerlemiş vakalarda anevrizma kesesi içinde tromboz ve uzak embolizasyon gelişebilir. Bu çalışmada rekürren distal embolizasyon kaynağı olan bir subklavyan arter anevrizması vakasını nadir görüldüğü için yayınlamaya uygun bulduk. (Damar Cer Der 2008;17(1):39-42).

Anahtar kelimeler: Subklavyan arter anevrizması, rekürren embolizasyon.

Abstract

Upper extremities of peripheral arterial aneurysm is very common when compared to lower extremities. Most commonly effected arteries are subclavian, axillar, and brachial arteries, but rarely radial and ulnar arteries can also be effected. The cause of subclavian arterial aneurysms is most commonly due to poststenotic dilatation and atherosclerosis. In advance cases, trombosis and distant embolisation can be growth in aneurysm pouch. In the present study, subclavian arterial aneurysm rarely occurs as a source of distal embolisation. Therefore, we decided to publish this case. (Turkish J Vasc Sur 2008;17(1):39-42).

Key Words: Subclavian artery aneurysm, recurrent embolization.

Dr. Kadir DURGUT

Selçuk Üniversitesi Meram Tıp Fakültesi
Kalp Damar Cerrahisi Anabilim Dalı
42080 Meram / Konya
Tel : 0 (332) 223 68 42 / 223 70 14
E-posta: kdurgut@selcuk.edu.tr

GİRİŞ

Anevrizma, bir arterin geri dönüşümsüz olarak normal çapından % 50'den daha fazla genişlemesi olarak tanımlanır. Çeşitli flekillerde sınıflandırılmaktadır. Periferik arter anevrizmaları, klinik olarak mortalite ve morbidite açısından torasik ve abdominal anevrizmalara göre daha az tehlikeli olmakla birlikte, tedavi edilmediği takdirde parmak ve ekstremitelere yol açabileceği için önemlidir. Üst ekstremitelerde periferik arter anevrizmaları alt ekstremitelere oranla daha nadir görülür. Geçen dönemde anevrizma kesesi içerisinde tromboz gelişir ve periferik veya kraniyal embolizasyona yol açabilir. Çalışmamızda; nadir görülen ve tekrarlayan embolizasyon kaynağı olan bir subklavyan arter anevrizması yayınlandı.

OLGU SUNUMU

15 gün önce, İstanbul merkezde brakial embolektomi uygulanmış olan, 42 yaşındaki bayan hasta sol kolda tekrarlayan soğukluk, uyuşma, ağrı ve güçsüzlük şikayetleri ile kliniğimize başvurdu. Yapılan fizik muayenesinde iskemi bulguları mevcut idi. Aksiller arter nabız pozitif, brakial, radial ve ulnar arter nabızları ise negatif değerlendirildi. Hastaya acilen sol brakial embolektomi uygulandı. Ancak 24 saat sonra tekrar akut arter tıkanıklığı bulguları gözlemlendi.

Kontrol doppler ultrasonografi (DUSG) ve manyetik rezonans (MR) anjiyografi tetkikleri sonucunda, sol subklavyan arterde 3 cm boyunda ve çapı yaklaşık olarak 1,5 cm'ye ulaşan, fuziform tarzda anevrizmatik dilatasyon tespit edildi. (Resim 1). Hasta tekrar operasyona alındı. Subklavyan arter trasesine uygun infraklavikular kesi ile girildi. Anevrizmanın klavikulaya yapışık olduğu gözlemlendi ve klavikula angulus bölgesinden enine kesilerek ekarte edildi. Anevrizmatik bölge rezeke edildi ve dacron greft ile interpozisyon uygulandı (Resim 2). Klave olarak sol antekubital bölgede eski insizyon yerinden girilerek

brakial arter eksplore edildi ve embolektomi yapıldı. Operasyon sonrası kontrolde distal nabızlar pozitif değerlendirildi. Hasta heparinize edildi ve oral antikoagülan tedavi başlandı. Takibinde komplikasyon gözlenmeyen hasta postoperatif 4. gün taburcu edildi. Bir hafta sonra yapılan kontrol muayene ve MR anjiyografisinde herhangi bir patolojik bulgu saptanmadı (Resim 3).

Resim 1. Preoperatif MR anjiyografi görüntüsü.

Resim 2. Subklavyan arterde greft interpozisyonu.

Resim 3. Postoperatif MR anjiyografi görüntüsü.

TARTIŞMA

Genel anlamda arterin dilate kısmının çapının, beklenen normal çapının (hemen proksimalindeki veya distalindeki normal çapın) en az 1,5 kat veya daha büyük olduğu durumlarda anevrizma varlığından söz edilebilir ⁽¹⁾. Anevrizmalar; yapı, flekil, lokalizasyon, etiyoloji, büyüklük ve klinik özelliklerine göre sınıflandırılabilir. Her arterde görülebilmekle birlikte, en sık infrarenal abdominal aortada görülür. Bunu iliak arterler izler ve sıklıkla abdominal aort anevrizması ile beraber görülür. İzole periferik arter anevrizmasına ise en sık popliteal ve femoral arterlerde rastlanır. Son yıllarda periferik arter anevrizmalarına gerek ateroskleroz insidansında artış, gerekse tanı ve tedavi amaçlı invaziv metodların kullanılmamasına bağlı olarak daha sık rastlanmaktadır ^(2,3).

Üst ekstremitelerde periferik arter anevrizmaları alt ekstremitelere oranla daha nadir görülür. Tutulan

arterler sıklıkla sırasına göre; subklavyan, aksiller, brakial, radial ve ulnar arterlerdir. Çok daha az sıklıkta da bilek ve el bölgesindeki küçük arterlerde görülür. Birçoğunu travmatik anevrizmalar oluşturur. Üst ekstremitelerde görülen subklavyan arter anevrizmalarında proksimal kesimde ateroskleroz ana etken iken, distalinde daha çok torasik outlet sendromuna (TOS) bağlı anevrizmalar gelişmektedir ⁽⁴⁾. Tüm anevrizma nedenleri arasında da en sık görüleni aterosklerozdur ve özellikle bifurkasyon bölgeleri etkilenir. Diğer nedenler arasında geçirilmiş cerrahi, travma, lokal enfeksiyon, sifiliz, disekan anevrizmalar ve konjenital durumlar yer alır. Ailevi yatkınlığın özellikle aort anevrizmalarında % 15–25 oranında olması genetik faktörlerin de etiolojide rol aldığına iftihar etmektedir ⁽⁵⁾. Brakial arter ve distalinde tanı ve tedavi amaçlı arter kanülasyonu ve arteriovenöz fistül oluşturulması amacıyla uygulanan girifimlere bağlı iyatrojenik anevrizmalara ve ilaç bağımlılarında da giderek artan oranda anevrizma oluşumuna rastlanmaktadır. Bizim olgumuzda travma, cerrahi, enfeksiyon ve aile öyküsü yoktu, Adson testi ve kostaklaviküler manevra negatif değerlendirildiği ve radyolojik olarak anevrizma varlığı tespit edildiği için TOS da ekarte edildi ve muhtemel sebep ateroskleroz idi.

Anevrizmanın kliniği, lokalizasyonu, büyüklüğü ve etiyojisine göre farklılık gösterir. Anevrizmalar genelde asemptomatiktir. En önemli belirti arter lokalizasyonuna uyan bir alanda pulsatil kitle varlığıdır. Bu kitle komplike olmadıkça sürece ağırsızdır. Tedavi edilmemiş asemptomatik periferik arter anevrizmaları; tromboz, distal embolizasyon, rüptür ve genişlemeye bağlı ven veya sinir basısına yol açabilir ⁽⁶⁾. Hastalar genelde bu komplikasyonlara bağlı ağrı, iskemi bulguları veya kanama şikayetiyle başvururlar. Bizim olgumuza da brakial emboli tanısı ile distal merkezde embolektomi uygulanmış ve kliniğimize tekrarlayan brakial emboli bulgularıyla başvurdu.

Tanı, genelde başka bir hastalık nedeniyle yapılan fizik muayene esnasında pulsatil kitle varlığı ile tesadüfen konur. Kesin tanı için radyolojik tetkikler gereklidir. Yüzeysel bölgelerdeki anevrizmalar için

invaziv olmayan ultrasonografik yöntemler yeterli iken, toraks ve bati>n gibi daha derin bölgelerde anevrizman›n yap›s›, yeri, büyüklüğü ve diğer organlarla ilişkisi hakkında güvenilir bilgiler elde edebilmek için bilgisayarlı tomografi (BT) ve MR gibi görüntüleme teknikleri gereklidir. Bizim olgumuzda da embolektomi uygulanmas›ndan 24 saat sonra tekrar akut arteriyel t›kan›kl›đ› bulgular› gelişmesi üzerine yapılan DUSG ve MR anjiyografi tetkikleri sonucunda sol subklavyan arterde anevrizma tespit edildi.

Üst ekstremitte periferik arter anevrizmalar›nda mortalite nadirdir. Ancak akut tromboz, embolizasyon ve komflu venöz veya nörolojik yapı›lara ait bas› bulgular› gelişebileceği ve parmak veya ekstremitte kay› gibi ciddi sonuçlara yol açabileceği için önemlidir. Bir anevrizma tespit edildiğinde, anevrizman›n yeri ve boyutuna göre komplikasyonlar aç›s›ndan değerlendirilerek tedavi plan› yapılabilir. Komplikasyonlar ortaya ç›kt›ktan sonra, yapılacak cerrahi girişime rağmen amputasyon ve mortalite oranlar› artmaktadır ⁽⁷⁾. Bu yüzden periferik anevrizmalarda komplikasyon gelişimi uygulanacak müdahalenin baf›lar› flans›n› azaltacağ› için asemptomatik olsa bile mutlaka cerrahi olarak tedavi edilmelidir. Ayrıca subklavyan arter anevrizmalar›nda periferik embolizasyon yanında santral embolizasyon ve buna bağ› serebrovasküler olaylar da gelişebilir. Bu yüzden tedavi daha da önemlidir ve tedavi plan› daha acil olarak haz›rlanmalıdır.

Cerrahi tedavi genelde distal embolizasyona bağ› akut arter t›kan›kl›đ›, spontan rüptüre bağ› kanama riski ve diğer komplikasyonlar›n gelişimini önlemek için uygulan›r. Kozmetik problem de cerrahi tedavi için bir endikasyondur. Tüm vasküler patolojilerde olduğu gibi endovasküler tekniklerin kullan›m› giderek artmas›na rağmen geleneksel cerrahi yaklağ›m halen en iyi yöntem olarak yerini korumaktadır. Cerrahi yaklağ›mda primer hedef anevrizman›n eksizyonunu takiben rekonstrüktif girişimlerle distal arteriyel sisteme kan ak›m›n›n sağ›lanmasıdır. İlk seçenek anevrizman›n rezeke edilmesi ve uç uca anastomozdur. Bu mümkün değilse safen veni veya sentetik greft ile interpozisyon uygulan›r. Çok distal anevrizmalarda arter ligatüre edilebilir. Biz de

olgumuzda anevrizma rezeksiyonunu takiben dacron greft ile interpozisyon uyguladığk. Ekstremitte arterlerinin tekrarlayan embolilerinde öncelikle kardiyak patoloji varlığ› ekarte edilmelidir. Alt ekstremitedeki rekürren embolilerde aortik anevrizma veya aort içinde periferik (mural) trombus varlığ› araştırılmalıdır. Üst ekstremitede ise TOS için geniş çaplı arağtırma gerekir. Xiromeritis ve arkadaşlar› yay›nları› olgu sunumunda, akciğer malignitelerinde tekrarlayan arteriyel embolilerin olabileceğini belirtmişlerdir ⁽⁸⁾. Sonuç olarak, tekrarlayan üst ekstremitte embolizasyonu etiolojisinde subklavyan arter anevrizmalar› ak›lda bulundurulmalıdır. Erken cerrahi girişim ile, subklavyan arter anevrizma kesesi içinde trombus gelişimi, distal ve serebral embolizasyonun önlenebileceği kan›s›nday›z.

KAYNAKLAR

1. Johnston KW, Rutherford RB, Tilson MD, et al. Suggested standarts for reporting on arterial aneurysms. J Vasc Surg 1991;13:444-50.
2. Messina LM, Brothers TE, Wakafeld TW, et al. Clinical characteristics and surgical management of vascular complications in patients undergoing cardiac catheterization: Interventional versus diagnostic procedures. J Vasc Surg 1991;13:593-600.
3. Kurtulu M, Aksoy M, Karaaslan C, Zilan A. Renkli doppler ultrasonografi, psödoanevrizmalar›n tan›s›nda olduğu kadar tedavisinde de etkin bir seçenektir. Ulus Travma Dergisi 2003;9:300-3.
4. Davidovic LB, Markovic DM, Pejic SD, et al. Subclavian artery aneurysms. Asian J Surg 2003;26:7-11.
5. Thompson MW, Sayers RD. Arterial aneurysms. Bread JD, Gaines PA(Eds). Vascular and Endovascular Surgery. WB Saunders Company Ltd. London, 1998;253-85.
6. Roggo A, Brunner U, Ottinger LW, Largiader F. The continuing challenge of aneurysms of the popliteal artery. Surg Gynecol Obstet 1993;177:565-72.
7. Whitehouse WM Jr, Wakafeld TW, Graham LM, et al. Limb threatening potential of arteriosclerotic popliteal artery aneurysms. Surgery. 1983;93:694-99.
8. Xiromeritis N, Klonaris C, Papas S, et al. Recurrent peripheral arterial embolism from pulmonary cancer. Case report and review of the literature. Int Angiol 2000;19:79-83.